

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 8 K — f. | Negyedévre — 2 K — f.
Félévre — 4 „ — „ | Egyes szám ára 16 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 6 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 3 dollár.

Felolós szerkesztő:

Dr. BAKKAY KÁLMÁN.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. **Ettinger János** tanulmányi felügyelő czimére (Szatmár, Szeminárium) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona
Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

PÉNZALAPON.

Irta: PILCZ EDE.

Szokatlan gondolat, hogy a kereszténység örök igazságainak hirdetése mellett, valaki az ujjászervezés munkáját anyagi eszközökkel, pénzalapon véli elérhetőnek. Pedig ezt a gondolatot már alig lehet kikapcsolni a szervezkedés munkájából. Mert a legnagyobb hatalom, az élet kényszerít reá.

Megtanultam nyitott szemmel nézni az életet és látom a kath. szervezkedés eredménytelenségét. E szervezkedést irányító legnagyobb egyesület, a Népszövetség is, 10 év alatt alig 300 ezer tagot tudott zászlaja alá gyűjteni a 10 millióból. Óriási munka és erő kifejtés mellett ez nem eredmény. Főképp nem az, ha figyelembe vesszük, hogy a 300 ezer tagból, jó, ha fele rendelkezésre áll akkor, mikor a kath. érdekek ingadozást nem ismerő, meggyőződést és tettet követelnek. És ennek oka nem a hitűség hiánya, hanem az anyagi lekötöttség.

Különben maga a Népszövetség is, annyi elismerést érdemlő törekvés és munka daczára, éppen az anyagi eszközök hiánya miatt, csak vegetál. Olyan erő kifejtésre, minőt a jelen idők kath. ujjászervezése megkíván, képtelen.

Csak egy jelentéktelen esetet említek fel. Egyik csoportvezető, megkeresi a központi irodát bizonyos ügyben, mellékel egy megcímzett levelezőlapot a válasz megadására. Azt az értesítést kapja, hogy az alapszabályok értelmében 50 fillér küldendő be a válaszra.

Teljesen megértem a központi irodát. Tény, hogy csekély pénzért nagyon sokat ad tagjainak, tehát minden fillérre nagy szüksége van. De ez igazolja egyszersmind, hogy még a legjobban bevált és legéletrevalóbb kath. szövetség is, anyagi eszközök hiányában kötött kézzel dolgozik.

Pedig minden támogatást megérdemel. De azért — ne adja Isten — el fog csenevésznedni, mert a mozgató erő kevés, már most is alig növekszik. A gyűlések és be-

szédek hallgatásában elfárad a nép. És a többi kath. ujjászervezést munkáló egyesület? A közelmúltban érintkeztem a dunántúli Zala, majd Győr, Komárom, Pest megyék néhány egyesületi munkásával. Már előbb Erdély egyes, de különösen Csik megye papjaival. Szép hitélet van mindenütt. Helyzetök nem is nehéz, hisz csaknem teljesen kath. nép áll vezetésök alatt. És a gyakorlati kath. ügyek városi, megyei, politikai téren alig jönnek szóba. Mi oka ennek? Talán nincs szervezkedés? Dehogyan is nincs.

Gazdaszövetség, ifjusági egyesület, polgári kör, kath. kör, legényegyesület, kongregatio, népszövetség stb. vagy egyik, vagy másik, de a legtöbb helyen van. Sőt néhol 2-3 is. Fizetnek valami tagsági díjat. Rendeznek felolvasást, hangversenyt, előadást, bált... Egyébképpen pedig üresen állnak a drága együleti helyiségek, az egyesületi életben nincs lélek.

A céltalanság határtalan. Minden vezető azt és úgy teszi, ahogy egyéni felfogása és kedve óhajtja.

Egységes szervezésről szó sincs. Nincs központ, honnét az egész országra kötelező irányítás kiindul és az eredményről az elszámolás összefut. Így szétforgácsolódik minden erő; eredménytelen minden munka. De merem állítani, hogy a mai kor kath. ügyét sem szolgálja az ilyen egyesületi szervezkedés. Mert a cél a legtöbb helyen nem a tanítás, a céltudatos összetartozandóság, a gyengék erősítése, az öntudatos kath. élet tettekben nyilvánuló nevelése, hanem a szórakoztatás, a nemesebb időtöltés. S mindez azért, mert nincs egységes program, nincs egységes irányítás, nincs megjelölt közelebbi cél, melynek elérésére irányulna minden törekvés és munka, úgy Zalában, mint Csik, Temes, vagy Szepes megyékben.

Ez az egyik oka az eredménytelenségnek. A másik az, hogy minden egyesület a népre terhet ró, anélkül, hogy segítséget nyújtani

képes volna. Mert hiába magyarázom én, még oly meggyőző hangon, annak az egyesületi iparosnak, kinek iparcikkét kell elzalogosítani, vagy potom áron elpredálni; annak a földmivesnek, kinek kerservesen szerzett utolsó kis jószágától kell megválni, hogy az orvospatika-adó terheket rendezze és családjának kenyere legyen; vagy annak a 4-5 árvával özvegyen maradt asszonynak, mikor egyszerre öt száj kér kenyeret és egynek a számára sincs, hogy imádkozzál és nyugodjál meg az Isten akaratán. Nekem azt mondta egyik: Tudom. Uram, meg is nyugszom, de adj kenyeret, biztosítsd a családom, hiszen én dolgozni akarok. Akkor követlek; de ha nem adsz, oda megyek, ahol kapok, mert enni kell. Ez ma a hamisítatlan élet. Aki benne él, az igazat ad nekem.

Ha már most az én egyesületem révén annak az özvegynek 100 koronát adhatok egy varrógépre; annak az iparos, vagy földmivesnek 30-40 koronát, hogy segítsen magán, a másikon, hogy vegyen egy mázsa lisztet és kenyérsütésből tartsa fenn magát s visszafizeti úgy ahogy tudja: akkor ezek az én embereim lesznek és a kölesönt lassan visszafizetik, mert a szegény ember szívesen fizet, ha sorsán segítve van.

Ezek a tények vezettek a gondolatra, hogy az eredményes szervezkedésnek, pénzalapon kell történnie. És ez nem is volna új dolog. Megelőztek bennünket éppen az oláhok, kiknek ügye ma már országos ügy. Mit tettek ezek? Mit után — valljuk meg, a magyar hányavetiség és gőgös önhietség — ilyen, meg olyan oláh czimen, többszörösen oldalba verte őket, feltámadt bennök a faji öntudat és azt mondták: ha nem vagyok jó magyar oláhnak, lesznek majd csak oláh. És kezdtek szervezkedni! Hogyan? A papi családok a saját és a népfiaiból azokat, akik arravalók voltak, összeadott pénzen, sok

nélkülözések árán kitanították szabadpályákra. Mivel Magyarországon a legkönnyebben elérhető a jogi képesítés: lettek ügyvédek. Mig Románia befogadó képessége tartott, ott nyertek állást, mikor Románia saját fiaival látja el hivatalait, ide lettek utalva. És megkezdődött a bankalapítás. Ma már a félország oláh bankokkal van ellátva, ahol fiaik elhelyezést nyertek és a nép anyagi érdekeit magukhoz fűzték.

Idegen bankoktól kiváltották az adósokat, tartozzanak nekik. Megvásárolnak minden földet, parcellázzák a nép között. Ezek mind nekik tartoznak. Nem kell már Erdélyt meghódítani, megvették pénzen. És ma a nép a bankok révén, hová minden anyagi érdekek fűzi, követi a vezetőket vallási, társadalmi és politikai téren, feltétlen odaadással. Így szervezte az intelligens osztály a föld népét pénzalapon. Most van alakulóban a kereskedő — és iparososztály. E téren a haladás oly rohamos, hogy 3 év alatt Nagysomkúton az oláh iparos és kereskedő tanoncok száma az ipariskolában 40—50 perczentre emelkedett. Másutt hasonlóan. Csendben, czéldutatosán, minden beszéd nélkül.

Egy évtized és semmi téren nem szorulnak senkire. Támogatják egymást. Elveszni nem igen hagyják az erőket. Micsoda erő lesz ezeknek a kezében, mikor egy 3 milliónyi nép egységes erejével léphetnek fel? Most még azok kérnek, akkor már követelniük sem kell, az ölükbe hull minden. *Mindent elérük pénzalapon, czéldutatos, kitartó munkával.*

Ezt elérhetjük mi is. Legyen szervezkedésünk alapja mindenütt a hitelszövetkezet, melyet ne sajnáljanak egy-két ezer korona betéttel támogatni azok, akiknek van, hogy a munka megindulhasson.

Adjanak apró kölcsönöket ipari, gazdasági termékekre, hogy szükség idején ne kelljen azt a népnek elpredálni. De adjanak pár korona kölcsönt a becsületes munkára is, hogy növeljék az önbizalmat és egyéni értéket. Támogatást kis emberek szerény vállalkozásához, hogy lenyűgözött munkaerejét és kedvét kifejtse. A haszon legyen már egyszer az övé, ne a másé.

Erős a hitem, hogy nem vész el a pénz. De még ha imitt-amott el is veszne, megérül erkölcsi tőkésben. És ha valaki nem önhibájából vesztette el, ismét talpra kell állítani.

Minden egyházmegyében legyen egy központ, honnan egy hozzáértő kéz vezesse az összes szövetkezeti ügyeket. Az összes egyházmegyék szervezete egy országos központi vezetésben összpontosuljon.

Majd nem lesz szükség a sok beszédre. Megérti a nép egy szóból is: *Pénz, élet.*

Tagja lesz a hitelszövetkezetnek minden ember, odahordja filléreit, mert tudja, hogy így szükségében kölcsönt is kap. *A legkisebbek millióit keltjük így új életre.*

Akkor majd lesz alapja és értelme a Népszövetségnek, lesz működési tere, mert lesz kinek és mire tanácsot adni. Gyújtópontja lesz a hitelszövetkezet a vallási, társadalmi és politikai mozgalomnak, mert egyesíti magában a népet, ami az őserő és fundamentuma a jövőnek.

Mindez rövidesen elérhető. Az idő pedig sürget. Csak 5 évig ne épüljön se templom, se iskola s semmiféle nevelőintézet az országban, de a milliókon legyen megalapozva az egész országot behálózó hitelszövetkezet. Legyen hatalmas katolikus sajtó és támogassa sok filléres ujság az ügyet. Tartsa ébren az eszmét, nevelje az öntudatot. Már egy évtized múlva lesz

katholicizmus, erős, hatalmas és a szabadon lélegző és dolgozó nép, épít majd templomot, iskolát és mindent, a kamatban visszafizeti a tőkét is.

Hogy az életet irom, annak igazolására csak azt kértem, vajjon a zsidóság óriási hatalmának és befolyásának alapját nem a nép fentjelzett felhasználásával érte el? Nem apró kölcsönökkel szerezte meg előbb a pajtát, majd az oszlopos kuriákat és a milliárdokat? Nyissuk ki a szemünket, ne sopángasunk örökké és főként ne háritsunk mindent az Ur Krisztusra. Mert még Ő is csak úgy segít, ha először magunk segítünk.

Tessék dolgozni. Az élet ma tetteket kíván. Eleven, élő tetteket. A pénz rombol, de okosan használva épít is. Istentől adott eszköz, amit be kell állítani a jelen kereibe. Csendes kinlódás, vagy gyözedelmes élet. Választhatunk.

A munkácsi várkapolnáért.

Abban a Szent Zsófia-kápolnában, amelyben egykor, 1882. július 2-án egyházmegyénk büszkesége, dr. Schlauch Lőrincz szatmári püspök Onesimus rabszolgaról oly hatásos szentbezsédet mondott, amelyet mint a vendégkönyvi aláírások mutatják, a nagy bókézü egyházfejedelem, Meszlényi Gyula 1888. szeptember 10-én Kádár Ambrosius t. kanonok, püspöki titkár Zoltsák János szentszéki tanácsos, ungvári főgimnáziumi tanár, Buza Sándor szeminaryumi alkormányzó, Sprecz Miklós bárdházi plebános kíséretében szintén meglátogatott, 1867. óta szünetel az istenitisztele, nem hangzik az ének, csak a szél zörgeti a törött színes ablakokat.

A kápolna mellett még elbeszélget a szellő az 1848. márczius 15-én ültetett „szabadsághá“-val, mert ez Istenszeretet kápolnája mellett szívesen öleli át a nemzet másik nagy erényének, szabadságszeretetének dicsőséges emlékét, de a külön épített templomtorony órájának rozsdamarta arcát olyan börtöni lázadó zajjal szeretné letépni hideg szárnya, mert törvénye a mulandóság.

* * *

Szatmári történeti adatok.

VI.

Bakócz Tamás esztergomi érsek egy adománya a szatmári franciskánusok részére.

Aki szeret a régi irásokban böngészni, az örömet fogja találni ebben az okmányban is, amelynek hasonmását P. Tamás Alajos németi plebános ur volt szíves nekem lefordítás és közlés végett átadni.

Tamás, Isten kegyelméből stb. a római szentegyháznak a hegyekben fekvő Szent Márton templomáról nevezett presbiter-kardinális és esztergomi érsek, konstantinápolyi patriarcha, Magyarország primása és az Apostoli Szék született követe s egyben a felső királyi udvarnak főkancellárja stb. az erdélyi gyulafehérvári egyházmegyéhez tartozó Szatmár városában, a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére alapított kolostorban élő Szent Ferenc rendi tisztelendő atyáknak atyai áldásukkal együtt üdvöt az Urban!

Előadtatok nekünk, hogy a mi édes testvérünk, néhai jóemlékezetű nemes és körültekintő Bakócz Miklós ugyancsak szatmári lakos, míg életben volt, egyéb igen üdvös intézkedései között, mulandó és ve-

szendő javakért örökkévalókat óhajtván szerezni, a mondott Szatmár város igazi határai között fekvő és a Szamosnak nevezett folyón levő vizimalmot, amelyet nemrég magunk vettünk ötszáz arany forintért néhai Miklósnak és bizonyos más testvéreinek, a nevezett kolostor szerzetesgyülekezetének ajándékozta az abban időszerint tartózkodó és Istennek szüntelenül szolgáló testvérek használatára és fenntartására alább kinyilvánítandó misék elvégzése ellenében.

Amint előadtatok, a fenti módon a nevezett testvéreknek adott malomért azt kívánta és parancsolta, hogy az említett kolostorban tartózkodó nevezett testvérek minden egyes szombat a Boldogságos Szűz Máriáról egy csendes misét, vasárnapokon a Szentháromságról egy énekes misét, minden egyes hétfőn pedig ugyancsak egy csendes misét tartozzanak elvégezni fent megjelölt kolostorban az ő, a mi és szüleink nemkülönb valamennyi testvéreink és vérrokonaink lelki üdvéért.

Előadtatok az is, hogy nevezett néhai igen kedves testvérünknek, Miklósnak ezt az intézkedését és jámbor akarata a mondott kolostor szerzetesei szívesen fogadták és a fent elsorolt miséket eddig elvégezték és a jövőben is el akarják végezni.

De nehogy mondott néhai testvérünknek ez a jámbor akarata és igen üdvös rendelkezése időnk folyamán akadályokba ütközzék és ennek következtében az általa alapítvá-

nyilag biztosított istenitisztele megszűnjék, alázatosan könyörögtek hozzánk a nevezett szerzetesek, hogy méltóztassunk nevezett néhai Miklós testvérünk ilyen rendelkezésébe beleegyezni, azt elfogadni és megengedni és méltóztassunk a nevezett malmot a mondott szerzetesek használatára és fenntartására ismét és újból örökbehagyni, ajándékozni és átengedni.

Mi pedig ugyanazon vallásos érzés által indítva s különösen azt tartva lelki szemünk előtt, hogy mi is halandók vagyunk és az Apostol mondása szerint olyat kell vetnünk itt a földön, amiből arathatunk majd a mennyekben; és hogy minden vagyonából semmi egyebe nem marad az embernek a más világon ahová menendők vagyunk, mint az, amit alamiznaosztogatás és vallásos élet által oda előre átküldött: néhai Miklós testvérünknek említett intézkedését és rendelkezését az előrebocsátottakra nézve elfogadjuk, helyeseljük és jóváhagyjuk; és amint néhai Miklós testvérünk maga alapította és rendelte a nevezett miséket, úgy alapítjuk és rendeljük mi is; és akarjuk és kötelességgé tesszük, hogy az említett kolostor idő szerint ott tartózkodó nevezett szerzetesei azokat elvégezzék.

Ugy határoztuk, hogy a nevezett szerzetesek örökös használati jogával együtt a fentemlített malmot mi is ugyanazon szerzeteseknek ugyanazon teherrel adjuk és ajándékozunk; sőt ezennel oda is adjuk és

Zápolya menekültjei népesítik be a a Latoreza partján húzódo palánk és várközi területet. Thökoly Imre tornyot von egy fabódéra. Legyen hát lent egy templomocská. De Báthory Zsófia kápolnát épít fent a sziklán, hogy ott áldozhasson vallásosságának.

Eltörött a kurucz lobogó... A két beépített kőszenteltviztartó meghagyásával befalazták az ajtót. Német katonaság jön, külön bíróságot is állít. Mily sokan menekülnek védelemért ide... De van Galgenfeld, érett kalásza szökken az elhintett mag a szántóföldek dűldjében, mert annak az utnak a végső határkövei mellett jártak, amely utnak ismét hagyományos magyar megadással tapossuk véres porát: szurcny, statárium és akasztás volt szivrepestő kitüntetés annak, aki hajnalról csak szeretett volna gondolkodni a levert szabadság rémes éjszakáján 1855. november 24-én már itt van Kraguliac őrnagy, Wellzl kapitány. A vár megszüntetett vár, mert Ófelsége már 1852-ben politikai foglyoknak nyilvánította jóakarától a „sánczrabokat“. Pfaff főhadnagy is elvezényli a Nassau 15. ezred zászlóalját, csak egy őrszakaszt hagy a katonai kórházban.

Hol van Balla Gergely, az ál Wese-lényi, a „sárgaképi lázadás“ hőse? Ne zavarjuk csöndes pihenését. Ott fekszik a palánkai rabtemetőben... De Kazinczy is elment és miután kiterjesztette a szabadság madara, a Turul is a szárnyát a milleniumi emléken, elvonult minden rab is a Rákóczi várból. Elment a katonaság is.

De akik a régi kórházból plebániái templomot építenek, nem lehetnek hűtlenek az édes anyához, az elhagyatott, minden idegentől befirkált Zsófia-kápolnához.

„A régi szép kor visszatér e tájra... Hisz' még a fecske el se költözött, Az új templomba' szól a nép imája. S egy új pünkösdi gyujt a nép között. Uj tűz gyult s már is mintha visszatérne A hős kuruczok minden szép erénye: Egy szív lett népünk s ismét jelszava, Mi régen volt: „Isten, király, haza!“

ajándékozzuk örökre és visszavonhatatlanul, de mégis oly módon és azon nyíltan kifejezett feltétel alatt, hogy a fent említett miséket örökké ugyanazon templomban végezzék és soha abba ne hagyják; továbbá, hogy se a tartományi főnök, se az őr, se a gvardiánok közül valamelyik, se más szerzetese annak a rendnek ne merészelve és ne legyen jogosítva azt a malmot eladni, elzalogosítani vagy bármi módon a Boldogságos Szűzről elnevezett fenti kolostortól elidegeníteni.

Ha esetleg — amitől Isten mentsen — a tartományi főnök-ata az őr, vagy egy gvardián, vagy valamelyik a nevezett szerzetesek közül ezt megtenné, vagy megtenni törekednék és merészelnék, vagy nevezett misék elvégzését elhagyná, vagy elhanyagolná, vagy felbeszakitáná: mihelyt ennek a ténynek igazsága kiderült, attól fogva azonnal és állandóan essenek el és fosztásanak meg egy a Boldogságos Szűzről nevezett fentemlített kolostor, mint a benne élő szerzetesek annak a malomnak a tulajdonjogától; maga az a malom pedig minden hozzákötött joggal és tartozékaival együtt bármi pereskedés és törvényes eljárás mellőzésével szálljon vissza és essék tulajdonul azon közelebbi vérrokonainkra, akik akkor életben lesznek.

Ebben az esetben testvéreinknek és vérrokonainknak egyedül ezen irat erejével teljes és minden néven nevezendő joguk legyen a fent említett malmot ugyanazon szerzetesek kezéből a maguk részére lefoglalni és hasonló jámbor célra másutt, ahol nekik tesszik, elkötelezni és vele rendelkezni.

Ezen ígéreteinek egy összességükben mint egyenkint vett hitelére és bizonyosságára adtuk ki ezt az alfabet helyén szakított levelünket, amelyet nagyobbik peccsétünk ráfüggésztésével is megerősítettünk.

Kelt a mi Ezerterem városunkban május hó 22. napján, az Urnak ezeröttszázötztedik esztendejében.

Bagossy Bertalan.

Az új templom a Wellzl kapitány vagy főszámvevő tetemeit őrző Nep. János-kápolna helyére épült. De a régi-régi elhagyott anyaegyházért is elment az irás a műemlékek magyar bizottságához a következő szöveggel:

Nagyméltóságú Elnök Ur!

Alulírott azzal a legalázatosabb kérelemmel bátorkodom a várpalánkai új plébánia nevében a Nagyméltóságú Elnök Urhoz fordulni, kegyeskedjék a műemlékek közé elvben már besorozott munkácsi várnak kezdetképen Báthory Zsófia alapította 252 éves Sz. Zsófia kápolnáját átvenni és azt római katolikus bucsujárhellyé alakítva a várpalánkai plébániára bízni.

Két és fél századdal ezelőtt tért vissza a kath. egyházba Báthory Zsófia. Állandó tartózkodási helyeül Munkács várát jelölve ki vallásos buzgóságának akart áldozni: lakosztályának folyósója végén felépítette a 150 embert befogadni képes kápolnát, amelynek oltárára sz. Zsófiának deszkára festett kettős ajtóju képét helyezte el és körülvette Bécs és Krakó akkori egyházi műiparának minden esodás értékű remekével.

A budai kamarai levéltárban látható „Inventarium rerum mobilium in arce Munkács inventarum“ jegyzék mutatja, mennyi millió értékű kincs volt itten felhalmozva és került a Radics Absolon árulása következtében 1688 ban Bécsbe.

Volt egy esodatevő Mária kép is, amely a leltár szerint is esodásan könnyezett, akár csak a nagyszombati képe a kuruczok diadalmas Nagyasszonyának, amikor Rákóczi beesett a trencsényi hegyzakadéka és ennek következtében a nagymajtényi sikon eltörött a kuruczok Máriás lobogója.

Ezt a Galicziából, Klokotsowból való képet a sz. Szűz koronájával 7 nagy, 10 kisebb rubin, 5 smaragd, 11 apró gyémánt, 19 nagyobb és 536 apróbb gyöngyszem ragyogtatta. A Szűz nyakában is 85 nagy, 2771 kisebb szemből álló 18 sor keleti gyöngy függött. — Az Istenanya ölében tartott kised Jézus koronájában is 2 nagy, 9 apróbb rubin, 3 nagy smaragd, 4 kis gyémánt, 11 nagy, 322 apró gyöngy fénylett.

1711 Nagyboldogasszony napja előtt még ott állt ez a kép a Zsófia kápolnában, oda járt a hazáért imádkozni a vár és környékének sok népe, hiszen értékét nevelte az is, hogy talizmánja, kiserője volt a loretti templom részére is gyémántolvasót adó Zrinyi Ilonának keleti útjában, mikor mint sebzett madár férje Thökoly Imre után törökországi számkivetésbe ment. II. Rákóczi Ferencztől elég volt már a képnek visszahelyezése is arra, hogy zászlója alá toborozza Munkács várának hazájához mint Mária országához ragaszkodó népét. 1711. augusztus 11-én azonban a kamara tisztjei elvitték a képet.

Az idők mostohasága ép úgy sujtotta sz. Zsófiának Munkács vári kápolnáját, mint konstantinápolyi templomát. A szélrózsa majdnem minden irányába jutott a drága török selyemöltönyökből, gyöngy-, gyémánt-, rubin-, smaragd-, klárisál díszített szent edényekből, aranyeszköz rúhákból.

A budai kamarai leltár tanúsága annak, mennyi kincset vittek el már 1909-ben Lengyelországba, 1711. július 12-én Sárospatakra. Adott belőlük 1729 ben Friat Agoston páter a munkácsi plébánosnak. Munkácsnak jutott az az aranyozott ezüstpohár (kehely) is, amelyre 6 drb. pogánypézt volt beillesztve és amely 17 és fél lattot nyomott. Munkács különben Majtényi Paulinus páterrel is sokat kapott. Maradt azonban még elég műkincs a várban is, de ezt elhamvasztotta az 1834. évi tűzvész.

Nagyméltóságú Elnök ur! Hódolatos tisztelettel bátorkodom jelenteni Nagyméltóságodnak, hogy a mai napon azzal az alázatos kéréssel fordultam a nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszteriumhoz, kegyeskedjék a kápolnának mindazt a felszerelését, amelylyel 1897-ben a fegyintézet megszüntetésekor és a fegyházi lelkész távozása alkalmával még rendelkezett, most amikor a századokon át a várkárpálnához tartozó Várpalánka község önálló rom. kath. lelkészség lett, amikor ismét van állandó pap a vár tövében, —

a várpalánkai lelkész gondos felügyeletére bízva, — visszaszolgáltatni.

Sz. Zsófiának konstantinápolyi templomában még nem folytathatják a török benyomulás alkalmával legendaszzerűen félbemaradt szentmisét. Itt azonban Nagyméltóságod magas pártfogásával ismét felhangzik majd az ének.

Legyen Bereg megyében. Endre, Béla, Levente magyar hercegek egykori kedves vidékén is, sőt olyan ritka, híres történelmi ponton, mint a munkácsi vár, legalább egy bucsujárhelye a római katolikusoknak! Szentelje meg a XX. században is az imádság és az Isten ígéje azt a templomot, amelyet egy Báthory Zsófia vallásossága ékelt a sziklák tövébe, amelyet egy Zrinyi Ilona öntözött meg könnyeivel, amelyben fegyverek győzelméért, a Nagyasszony pártfogásáért, a magyar szabadságért a Rákóczyak fohászoltak és ahol nemcsak az életnek, becsületes munkának, az isteni, emberi törvényeknek tiszteletét hirdeti a sok megtört bűnös méltó vezeklése, hanem számos, méltatlanul szenvedő bazafi sóhaja is beszél az 1848. március 15-én ültetett, ma már terebélyes „Szabadságfa“ lombuttogásával, meg a milleniumi emléken lebegő, kardos turulmadárral, hogy:

„Még fogya bár, de törve nem
El nemzet e hazán!“

* * *

Az igazságügyi miniszteriumtól is kérték a felszerelések visszaadását. A miniszterium 1913. nov. 13-án 55132 sz. alatt a legenyesebben oda nyilatkozott, hogy a rákospatotai gyűjtőfogházból és a békéscsabai muzeumból visszaadja az oltárképet, a kelyhet ciboriumot, a fekete misemondóruhát stb. ha a kápolna ismét istenisztelet helyeül fog szolgálni, ha eziránt a szatmári méltóságos püspöki kormány tesz felterjesztést.

Az egész ügy most püspök urunk ömeltósága előtt áll, az ő magas bejegyezésétől és főpásztori rendelkezésétől függ, felhangzik-e ott hamarabb, mint a konstantinápolyi Szófia templomban a Glória.

Bár lenne ott a turulmadár mellett a régiek Zsófia-kápolnája az új korban is a kereszténység és a magyarság védőbástyája! Talán a vári hosszú uton később keresztút is lesz! De addig is, hadd tanítsák a mai, az eszményektől kissé elhidegülő nemzedéket onnan a Rákócziak sásf-székéből, a Rákócziak példájára utalva szeretni Istent, hazát, becsületes, lelkiismeretes munkát, valódi keresztény magyar életet.

(v.jg.)

A Sz. E. Irodalmi-kör nagybőjti estélye.

A Sz. E. Irodalmi-kör vasárnap-este befejezte nagybőjti előadás-sorozatát. Örömmel és büszkén állapíthatjuk meg, hogy az Irodalmi-kör fáradozása nem volt hiabavaló. A közönség megértette a célt, pártolta az eszmét erkölcsileg és anyagilag. Hisszük, hogy az előadások az öntudatos kath. élet fejlesztésére jótékony hatással lesznek.

A Czeccil-Egyesület nagytermét a befejező előadás alkalmából is előkelő közönség töltötte meg. Jelen voltak: Dr. Boromisza Tibor megyéspüspök Hámon Róbert pápai kamarás irodaigazgató kíséretében, a káptalan tagjai, Dr. Vajay Károly polgármester, kir. tanácsos, egyháziak, világiak, hölgyek szép számmal.

Sugár Béla okl. tanító, tanítóképzőnk volt jeles növendéke saját szerzeményű költeményeiből adott elő néhányat érzéssel és a közönség tetszése mellett.

Következett Bodnár Gáspár „A piknikbe nem megyünk“ cz. párbeszédjének előadása, melyet a Csarnokban közlünk és amelyről mindenki láthatatja, milyen gyakorlati és művészi érzéssel dolgozik Bodnár Gáspár a lelkek vallásos kialakításán. Thurner Elza és Thurner Lili voltak a párbeszéd melő előadói, akiket a közönség lelkesen megtapsolt élvezetes előadásukért.

Az estély koronája volt Dr. Göbl Alajos orvos szabadelőadása „A dohányzás higiéniai és társadalmi méltatása“ czimen, aki kedves lebilineselő modorával gondos, szakavatott

tanulmányával, mindenre kiterjedő emberbaráti szeretetével és humoros tárgyilagosságával mindvégig lekötötte a közönség figyelmét. Az igazán sikerült tanulmányt egész terjedelmében közölni fogjuk.

Bagossy Bertalan egyházi alelnök zárószavaiban meleg hangon köszönetet mondott ugy az összes szereplőknek, mint az előadók látogatónak.

HIREK

Bujdosó Rákóczi.

Kurucok, kurucok, hajh szegény kurucok, beh megsötétedett ti fényes napotok. Egy Bécsben élő fiatal magyar történetíró kegyetlen könyvet írt dicső fejedelmek, vezértek külföldi bolyongásairól, kegyetlen könyvet I. Rákóczi Ferenc vándoréletéről. A történelmi materializmus szent nevében rámutat mindarra, ami benne kisszerű, emberi, jelentéktelen adatokkal bizonyítható és semmit sem lát meg abból, ami az önzetlenség mintaképévé, eszményi, a világtörténelemben páratlanul álló szabadsághőssé avatja. Apró esetekből, poros levéltárak oklevélmásolataiból gyarlóságait kutatja, köztudatban élő, mocskotalan jellemét hamisítja, mely kegyeletsértő munkájánál csak tervszépe, a Rákóczi-tisztelet ellen irányuló törekvése iszonytatóbb.

Nem a napi politika kérdése ez, melyből kormányok, irodalmi intézetek, vezető férfiak ellen lehet fegyvert kovácsolni. A kor szellemének borzalmas megnyilvánulása. Új irányok, törekvések nekilendülése, amelyek várakat, erődöket döntögetve, romboló munkájukban a tudományhoz folyamodva, harcot indítanak a múlt és történelmi alakjaink nagysága ellen. Kinizsi, Hunyadi, Zrínyi, Boesky, Bethlen s a Rákócziak előttük közönséges jelenségek, mindennapi emberek tele hibákkal és kicsinyes célokkal. Bennük semmi esodálnivaló: eszme, igazság, törekvés, amely látható, falra akasztható képekben tanulsággal, buzditással szolgáljon eljövendő nemzedékeknek.

Thaly Kálmán és Márki Sándor után igazi tárgyilagos történetírónk támadt volna a fiatal bécsi levéltárosban, aki önkéntelenül is csak oltárromboló korát tükrözi vissza, vagy mellékcélokot is szolgál, feláldozva nemzeti érdeletünket a bécsi tudományosságnak? A felzúdulás első perceiben ki tudná biztosan megmondani? Szükséges volt-e egyáltalán ez a könyv, tisztázott-e egy olyan kérdést is, amely eddig homályban volt s fel nem derítette a nemzet mulasztását igazolná? Hozzáértő emberek, hivatásos történészek úgy mondják, hogy kevés újat foglal magában. Új benne a szellem és alakjának egyedülálló beállítása. Ugy akarja Rákóczi bemutatni, mint aki a szatmári béke után megindult nemzeti munka kerékkötője volt. Almodozó, alvajáró, gyermekes, hiu, érvényesülni akaró, tervekóvácsoló és a jó Isten tudná még, hogy micsoda?

Kurucok, kurucok, hajh szegény kurucok, beh megsötétedett ti fényes napotok! Fejedelmek, dicső vezérek történelmi szereplése tehát nem az örökkévaló, kiirihatalan nemzeti törekvések elvézése volt? Nem a magyar lélek tragédiája, amely tragédia az idegen uralom s a nemzeti erő küzdelmében korszakról-korszakra, századról-századra kerülhetetlenül megismétlődik? Ne-n eleven szimbólum, aki Rodostóban az esztergapadnál itthon a kassai dóm kriptája fölött folyton fülünkbe sugja a végzet ijesztő szavait? . . . . Ilyennek ismertünk benneteket, ilyennek tudtuk őt, mit akar hát a tudományosság legszentebb érzelmeinkkel? Mikes s az élő nemzeti hagyomány csalhatalonabb, mint száz kötet oknyomozó történelem. Ez száraz okoskodásaival kiábrándítani akar, az a lelket, történelmi életünk értelmét látva meg, ég felé emel. Onnét — a Rákóczi-kultusz távlatából — lepillanthatunk csatatérnek teremtett országunkra. Téreit vérrózsák borítják s a nemzet siránkozó őrszelleme mindenegy rögrére sűrű szövésű gyászfátyalt terget.

Személyi hír. Dr. Boromisza Tibor megyéspüspökünk szombaton este érkezett vissza a Császár fürdőből székelyére.

Jótékonykodás. Főpásztorunk 200 K-át adományozott a szatmárnémeti Tűzoltó egyesületnek.

Konferencia-beszédek. A kálvária templomban márc. 30-tól ápr. 4-ig bezárólag mindennap konferencia beszédeket tart László Ferenc S. J. férfiak számára este 6 órakor. Ápr. 5-én vasárnap reggel 7 órakor közös áldozás, pápai áldás. A husvét szent gyónás érdekében, melyet szombaton az egész nap lehet végezni, melegen ajánljuk a konferencia beszédeket a férfiak figyelmébe.

Iskolai hírek. Rathkovszki Pál kir. főigazgató, gimnáziumi igazgató három hónapi szabadságáról haza érkezett és hivatalos működését újból megkezdte. — Sándor Vencze kir. kath. főgimnáziumi tanárt és Bekevári Konrádot, az iskolatestvérek házfőnökét, el. isk. igazgatót az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia középiskolai énektanítói oklevéllel tüntette ki.

Jótékony adomány. A szatmárnémeti Egyesült Központi és Polgári Takarékpénztár az Irsik árvaház részére 50 K-t adományozott. A nemeslelkű jótékony adományért az árvák nevében is hálás köszönetet mond az Irsik árvaház főnökője.

Ünnepély. A női Mária-kongregáció szépen sikerült házi ünnepélyt rendezett Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén a zárda nagytermében. A szereplők a városban lakó kongreganista növendékek voltak a következő műsorral: 1. Pataki: Zengj szívem dalt. Előadta: a kongregáció énekkara. 2. Kerner-Szepessy. Ave Stella Maris. Melodráma. Szavalt: Vetter M. Zongorán kísérte: Peyrel M. 3. „Legyen nekem a te igéd szerint.“ Irta és felolvasta: László E. 4. Haydn. Adagio. Harmoniumon játszotta: Melega M. Zongorán kísérte: Papp V. 5. Mindszenty: Mária méhei. Szavalt: Papp M. 6. Dohnányi: Capriccio. Zongorán előadta Domokos I. Dr. Bakay Kálmán prézes buzditotta a kongreganistákat, hogy a kongregáció elveit ültessék át azok szívébe is, akiknek körében élnek.

Gyászhirek. Daróczy Józsefné sz. Hukk Julika életének 25 ik évében rövid szenvedés után meghalt márc. 31-én. Temetése ápr. 2-án lesz Bercesényi u. 37. sz. háztól. — Wütslein József jónévű festőiparos márc. 29-én meghalt.

Tanulmányi kirándulás. A Szatmári kath. hármas nőképző intézet növendékei dr. Kovács Gyula igazgató és öt tanerő vezetésével, Püspök atyánk 200 K és Szabó István prelátus, főtanfelügyelő ur 60 K kegyes adománya által segítettve, április 1-én három és fél napra terjedő tanulmányi kirándulásra mennek Budapestre.

Üdvös intézkedés. Örömmel értesülünk, hogy Tankóczy Gyula főkapitány megakarja tisztítani városunk utcáit a prostitúciónak gomba módra szaporodó alakjaitól és felhívta a csendőrséget, hogy erélyesen fogantossítsa a kiadott szabályrendeletet.

Tiltakozás. Több mint hatvan helybeli és vidéki ügyvéd gyűlt össze a múlt héten, hogy az Ügyvédi Kör rendkívüli közgyűlésén Szatmár megye alispánjának az utlevél-ügyben kiadott rendelete ellen, melyben az ügyvédek közreműködését megtiltja, tiltakozzék. Kimondta a közgyűlés, hogy ezt a tiltakozást panasz alakjában további eljárás végett megküldi a m. kir. belügyminiszternek, Szatmár megye főispánjának, tudomásvétel végett pedig Szatmár megye alispánjának és a megye összes járási főszolgabíráinak és a községi körjegyzőknek.

Változás. Illés István, a „Szamos“ munkatársa a szerkesztőségből kilépett, helyét Téglás Ödön budapesti hírlapíró foglalta el.

Sorozás. A városháza katonai ügyosztályába a napokban érkezett meg a honvédelmi miniszter rendelete, amelyben elrendeli, hogy a sorozások április 29-én 30-án és május 1-én tartassanak meg. A megyei sorozásokra vonatkozólag még nem jött intézkedés.

Kormánysegély. A kormány legutóbb 25 ezer koronát küldött Csaba Adorján főispánnak, hogy a szatmár megyei nyomoruságos községek helyzetét segítsen. A főispán azonnal intézkedett, hogy a 25 ezer korona egyrésze készpénzsegélyként osztassék ki, az összeg nagyobb részével pedig úgy rendelkezett, hogy a gazdasági felügyelők terményt vásároljanak belőle és azt osszák ki az inséges községekben. Csaba, Adorján főispán a segély kiosztására vonatkozó intézkedésével egyidejűleg újabb felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, akitől a további segélyezés céljaira újabb 15 ezer korona segélyt kér.

Vasuti kongresszus. Csütörtökön tartották városunkban értekezletüket a magyar és osztrák államvasutak kiküldöttei, amelyen azon cél elérése érdekében tanácskoztak, hogy a Galiciába küldött gyümölcs árak minél könnyebben legyenek értékesíthetők s evégből a gyorsan romló árak a lehető leggyorsabban jussanak el rendeltetési helyükre. A városháza tanácstermében tartott értekezleten, amely d. e. 9 órakor kezdődött, megjelentek a cs. és kir. osztrák államvasutak krakoui, lemergi és stanislaui igazgató-ságainak, a Kassa-oderbergi vasut igazgató-ságának, a m. kir. államvasutak igazgató-ságának központi, a kassai, miskolci és debreceni üzletvezetőségeknek, a sátoraljaujhelyi és szatmárnémeti forgalmi főnökségnek kiküldöttei. Az értekezlet után a vendégek a vasuti internátust tekintették meg, ahol az intézet igazgatója és neje pazar villásreggeli-vel megvendégelték a kongresszus tagjait. Délután 2 órakor a Polgári kaszinóban a város bankettet adott a vendégek tiszteletére, amely késő délutáni órákig tartott, amikor a kongresszus tagjai külön vonattal utaztak Nagybányára, ahol az értekezletet tovább folytatják.

Sok hűhó semmiért. Tul van városunk közönsége is a Psilander lázon. Szerencsére nálunk reálsan és okosan gondolkoztak az emberek és nem ültek fel a reklám esodákat ígérő meséinek. 4 előadás volt az Iparos Otthonban, de egy alkalommal se tülekedtek az emberek a helyekért, maradt hely bőven üresen és fizetetlenül, a jelenlevők pedig bosszankodtak, mert kiábrándulva látták, hogy tervszerű pénzharácsolás és a közönség becsapása az egész, művészet pedig, semmi. Kívánunk Psilandernek ilyen állandó sikereket, a közönségnek pedig élesen látó szemeket, de jegyváltás előtt.

A szatmári papnevelő-intézet tanulmányi felügyelőjénél megrendelhetők a következő könyvek: „Nyilvános ájtatóságok kézi könyve“, kötve 1 K. 20 f. — Irinyi Tamás dr. „Esketési beszédek“, füzve 3 K. — „Rövid hallottai beszédek“, füzve 1 K.

Gárdos Ferencz könyvkötő
SZATMÁR
Kazinczy-utca 4.

UJ!!UJ

Órás- és
ékszerész-
ÜZLET

Szatmár-Németi, Kazinczy-utca 1. sz.
Kereskedelmi- és iparbank épület.

Dus raktár mindennemű legjobb gyártmányu fal-, inga-, ébresztő-, konyha-, kakuk-, zsebórákban és mindennemű ékszerekben.

Javitandó órákért házhoz is elküldök. Munkámért jótállást vállalok. Pontos és szolid kiszolgálás. Vidéki megbízások gondosan eszközöltetnek. — A n. é. közönség pártfogását kérve tisztelettel

Mayer Lipót
órák és ékszerész.

VIDÉK

Jegyzőválasztás. Vállajon márc. 24-én ejtették meg a jegyzőválasztást. A 14 pályázó közül Szabó Elemért választották meg, mivel kandidált két ellenfele visszalépett. A választást megfellebbezik.

Eljegyzések. Dr. Szabó János nagy-károlyi ügyvéd, az „Arina” pénzügyi tisztü ügyésze eljegyezte özv. Csillag Aladárné óvónőt. — Németh Béla nagybányai főgimn. tanár eljegyezte Prohászka Lilit, néh. Prohászka Lajos gróf Károlyi-uradalmi erdőtanácsos leányát. — Lipezki János ilosvai állami iskolai igazgató eljegyezte Rácz Rózsika okl. tanítónőt, ki most az ilosvai áll. iskolánál helyettesi minőségben működik.

Erdélyi János emléktáblájának megkoszorúzása Ungváron. A Gyöngyösi Irodalmi Társaság április 1-én megkoszorúzza Nagykaposon Erdélyi János költő és író emléktábláját abból az alkalomból, hogy a jelzett napon lesz századik évfordulója Erdélyi születésének. Az emléktábla megkoszorúzása ünnepe keretében megy végbe.

Gyász hírek. Dr. Lator Sándor volt alispán s a szigeti kerületnek hosszú éveken volt országgyűlési képviselője folyó hó 23-án Budapesten hosszas és kínos betegség után elhunyt. — Özv. Harsár Ferenczné született Darabanth Erzsébet élete 77-ik évében Fehérgyarmaton elhunyt. Nagykiterjedésű rokonsága gyászolja. — Nagykarolyban özv. Pengás Károlyné szül. Szabó Agnes hétfőn éjjel hosszas betegeskedés után elhunyt. — Özv. Hegedüs Károlyné sz. Gerzsenyi Rozália életének 85-ik évében pénteken elhunyt Beregszászban.

Tűz Ubreszen. Márc. 17-én nagy tűz volt Ubreszen. A róm. kath. iskola és még öt lakóház leégett melléképületeivel együtt. A tűz átsapott a másik oldalra is és a latin és gör. szert. kath. plébánia épületek között levő házsornak összes melléképületeit elhamvasztotta. A kár 30000 korona körül van, melyből csak egy kis rész térül meg a biztosításból.

Polgári iskolai tanárok gyűlése. Az Országos Polgáriiskolai Tanáregyesület Északkeleti Köre március 24-én Ungváron tartotta meg folyó évi közgyűlését az állami polgáriiskola épületében. A közgyűlésen a kassai, miskolci, sátorlajuhelyi, kiskvárdai, tokaji és dobsinai polg. iskolák tanerei vettek részt.

TAVASZI SZÉL

az arera, kézre egyaránt rossz hatást gyakorol. Arc és kéz **ápolására** használt czikkék, **puderek, kézfinomítók, szájjvizek, fogporok, elsőrendű illatosítók, továbbá manikúr- és fésű-kazetták, Kodakgépek** beszerezhetők

BARTÓK drogériában

Deák-tér. (Papolci-ház.)

Uj fényképészeti műterem.

BORGIDA VIKTOR modernül berendezett fényképészeti műtermét Szatmáron (Deáktér 7. sz. földszint, Főgel-ház) megnyitotta. Elvállal és művészi módon kidolgoz bármely a szakmába vágó munkát. Felvételek műtermen kívül vidéken is áremelés nélkül.

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy **Rákóczi-u. 28.** alatt

rőfös, vászon és confekcioüzletet

nyitottam. — A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Saudek Béla utóda.

A husvéti vásár már megkezdődött.

SZÍNHÁZ.

Az ember tragédiáját ifjusági előadásban is színrehozták dicséretreméltó igyekezettel kivéve Bene Emma tuzását, mely a színészek között is visszatetszést szült. — A *Nines elvámolni valója* című darabot elhagyhatták volna. Kár az emberben az állatit tervszerűen és alacsony eszközökkel felébreszteni.

Kemény Lajos *Cyano de Bergerac* c. színművet választotta jutalomjátékának. A darab klasszikus, az előadás kifogástalan volt. Különösen Kemény Lajos brillirozott hosszú és nehéz szerepében. Hahnel A. és Gál szintén kifogástalanul játszottak. A közönség — sajnos — mintha tüntetett volna az üres színházzal. Pedig Kemény nem érdemli meg a mellőzést, mert a legtehetségesebb férfiszínész, aki művészi játékával, ügyes rendezésével sok darabot megment a — esődtől és a közönségnek valóságos művelőzetet szerez. Mi csak elismeréssel vagyunk egy személyi, mint művészi talentumaival szemben. Intrikust jobban játszani talán nem is lehet. A maroknyi közönség azért lelkesen ünnepelte Keményt, ami láthatóan jól esett a művésznek. Talán jobb lett volna az anyagi siker érdekében más darabot választani, vagy pedig a bérletszűnet gondolatáról letenni.

A *Tatárjárás* operettet élvezte a közönség. H. Balla Mariska és Várnai humoros alakításai mulattatták a jelenlevőket. Paxy Margit diszkrétén játszott és szépen énekelt.

Szibill a sláger-darabok közé tartozik nem annyira a tartalma, mint kellemes zenéje és jóízű részletei miatt. A diszletek tetszetősek, a kosztümök — leszámítva a hasított szoknya divatát — izléesek voltak; a rendezésnél kívánatos volna, hogy a bemutatott előadások a hosszú szünetek miatt ne tartsanak éjjelig. H. Balla Mariska remekelt nemcsak változatos csillogó kosztümjével, de hangjával és temperamentumos művészi játékával is. Kedves volt Lakatos J. és Szeles Elza. Sugár, Ladiszlav jól alakították, a többiek is megállították helyüket. A katonai jelenetekben tuloztak, a tangó egyes figurái pedig elmaradhattak volna.

A heti műsor:

Szerdán: „Takarodó”, Boros Emil jutalomjátéka.

Csütörtökön: „Czigányszeretem”, zónaelőadás.

Pénteken: „Timár Liza.”

Szombaton: „Timár Liza.”

Vasárnap délután: „Kis király”, félhely-árak. Este: „Timár Liza.”

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

A Szatmári Bazarban

az összes játék-, díszmű-, emlék és rövid-
áru cikkeket helyszűke miatt

a tavaszi vásár

alkalmából mélyen leszállított áron bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Tisztelettel

Blatniczky István

KAZINCZY-UTCZA 10.

CSARNOK.

A piknikbe nem megyünk...

Dialog.

Irta: BODNÁR GÁSPÁR.

(A színpadon (szoba), vagy pódiumon elsőben Aranka ül egy asztalnál és munkál. Aranka kissé később, de nemsokára érkezik. Aztán majd állanak, sőt a beszéd közben hevesebben sétálnak, helyet is változtatnak.)

Margit. Hallottad?

Aranka. Nem hallottam... Nem járok mostanában sehova. De sehova!

Margit. Csak a templomot járod. Éppen, hogy apáczaruha kellene rád, hogy egészen irgalmasnővér légy. Apácza, — de még milyen helyre kis apácza.

Aranka. Milyen szellemes vagy ma! Azt gondolom, hogy csak te is eljársz most a templomba?

Margit. Mikor futja az időből. Hja.. az idő.. az idő, az a legdrágább — a mi modern világunkban.

Aranka. Hiszen nektek is bünbánó időszakotok van. Penitenciális idő, ugy tudom. Jól tudom?

Margit. Persze! De a mi penitenciális-időnk más. (Változott hangon.) No de nem azért jöttem! Hogy vallási vitába egyeledjünk. Hallottad?

Aranka. De mondtam, hogy nem hallottam semmit. De semmit!

Margit. (Hamiskásan.) Kis tökéletlen apácza. Vagy pardon! Kis Diplomata. No de akár így, akár úgy, halljad most. (Fontoskodva, kémlődve) Piknik lesz! Elegáns zártkörű piknik. Házi bál... tudod... És oly figyelmesek irántatok a rendezők, hogy egészen magán jellegűnek nyilvánítják. Nem bál lesz tehát. Házi-estély. Hát az ilyen házi-estélyre ti is eljöhettek. Ezt csak nem tiltja a ti Egyházatok sem. Kis apáczáam.

Aranka. Tévedésben vagy lelkem. Milyen tévedésben!

Margit. Hogy-hogy lelkem? Én nem igen szoktam tévedni. Nekem jó értesülesem vannak.

Aranka. Enyje... milyen önérzetes vagy édes lelkem.

Margit. Csak egyéniség vagyok. (Önérzetesen.) És nem afféle tuczat-leány. Érted? Kis apáczáam!

Aranka. Szép. De azért, édes lelkem: az egyéniségek is tévedhetnek. Oh talán azok tévednek a legtöbbször. De még milyen nagyon tévedhetnek! Például most te is tévedésben vagy Margitkám.

Margit. Nem hinném... Arankám!

Aranka. A mi Egyházunk nemcsak a bált tiltja a bőjti időkben.

Margit. Hanem?

Aranka. Nem azt mondja, hogy bőjti időkben bálba ne menjünk. Hanem tiltja egyáltalán a zajos, tánczos mulatságokat. Tiltja... a táncot.

Margit. No én nem így tudom. Mert a piknik nem nyilvános bál. A tánc sem nyilvános tánc. Privát dolog az. Privát, magántánc. Az nem is jöhet számba.

Aranka. Ez az igazi diplomácia. Te diplomata vagy, édes Margitkám.

Margit. Ugy ismersz?

Aranka. Most kezdelek ismerni erről az erényedről.

Margit. No hát czáfolj meg!

Aranka. Czáfoljalak. Hiszen ezt a beállítását, ezt a megkülönböztetését a táncnak nem is kell czáfolni. Kis hamis (ujjával megfenyegeti.) Kis szofista. Tökéletlenkedel. Engem akarsz kisérteni... Próbára tenni.

Margit. Igazán, ez nem célokom. Te tévedsz Arankám. Esem ágában sincs. Csak egyengetem az utadat szigorú mamáddal szemben. Hogy te is velünk légy. Kis apáczáam. El ne maradj. Hiszen ez a piknik nem bál. Nem is nagy bálteremben lesz. Magánöszejövetel lesz. Olyan otthonka. A papák otthonában. (Mosolyogva.) Egyszer már találjuk jól magunkat az ő mindennapi otthonukban is. Mi

is lenne ebben? Olyan, mint a privát, magán étkezés. És nem, a rendes... A déli esti étkezés.

Aranka. Milyen érdekes a te eszedjárása, Margit.

Margit. Csak természetes. Természetes ám!

Aranka. Minden inkább, csak nem természetes. De nem ám!

Margit. Már hogy állithatsz ilyet?

Aranka. Egészen jogosan.

Margit. Adjad okát. *(Nagy komolyan.)*

Aranka. Akarod? Am jól van. Nekünk például tiltja Egyházunk a bűjtben való hus-eledelt. No most... Ha én csavarnék egyet a tilalmon! És úgy értelmezném, hogy csak a rendes étkezésre, az ebédre, meg a vacsora tilos hust enni... Máskor, privát-étkezéskor, megtömbölköttem a gyomrocskám. Mert az nem ebéd. És nem vacsora! Más magán-étkezés. A mire nem szól a tilalom. No ez igazán szép bűjt lenne!

Margit. Már megint benne vagyunk a vallási vitában. Hagyjuk azt... Kis apácám...

Aranka. Szaladsz... futsz... a természetes gondolkodás utjáról. Hiszen vitára hívtál fel...

Margit. No nem éppen nekünk való édes lelkem, a logika. Hagyjuk csak... a férfiaknak a papáknak...

Aranka. Pedig a logika utja nekünk is nyitva van. Csak akarnunk kell... Rajta járhatunk.

Margit. *(Szomorun.)* A papának igaz, nagyon is mély és vas logikája van. És kezd nagyon is rátérni a logika útjára.

Aranka. No ugy-e lelkem?

Margit. Mikor megkaptuk a piknikre való meghívást *(Szinte törli könnyes szemét.)*... úgy felpattant... szinte azt hittük a mamával, hogy bomba esett a házukba. Bomba!

Aranka. Bizonyosan oka van reá, hogy felpattant...

Margit. *(Szünet.)* Oka. Mert azok a rendezők!... Csak legalább oda ne irták volna a meghívóra, hogy „kéretnek a hölgyek a legegyszerűbb ruhában megjelenni.“

Aranka. Értem. Oh én ismerem ezt a felhívást!

Margit. Igaz mert már a papa is tapasztalta. Mikor *(nagy komolyan.)* ezeket a szavakat odairják: akkor olyan toaletti verseny keletkezik, hogy kis Miska hozzá a legfényesebb bál öltözet.

Aranka. Így kell érteni a privát bálakat. És a privát tánczokat is.

Margit. A papa is azt mondja. Így érti! És aztán a papa kiment az ebédre. Szótlan, nagy busan. A mama azonnal utána. És én — nem is tudom elmondjam e, mit éreztem. *(Arczát kezébe rejti.)*

Aranka. *(Bensőséges bizalomkeltéssel.)* Mondhatod lelkem, bennem sose fogsz csalódni. *(Hozzáhajolva Margit kezéhez nyúl.)*

Margit. Mi következett aztán! Minden szót ki lehetett hallani. A papa kijelentette, hogy nem bírja tovább ezeket a költségeket. És milyen hangon jelentette ki! Édes Istenem! Milyen hangon! Hát nem akartok pihenni soha? Kérdezte. Mint egy bus harang, úgy kérdezte. És azt is kiáltotta, hogy hiszen nem lehet egy családi életet folytonos mulatságra berendezni. Hogy hiszen... bűjt van. A bűjt — mondotta nemesak abban van, hogy hust ne egyenek az emberek. A józan ész...

Aranka. Ugy-e édes lelkem a logikát értette...

Margit. Igen. A józan ész arra oktatja az embereket, mondotta a papa, hogy pihenejenek már egyszer a tánczos lábak is.

Aranka. Ugy-e, édes lelkem!

Margit. Az érzések lobogásai... Az indulatok. És azt is mondotta a mamának, hogy ideje volna már elmélyedniök a leányoknak, hogy mi hivatásuk van. És ne járják folyton a színházakat, a mozikat, a bálakat, a pikniket... Szeressék már a templomot is. És képzeled. A mama helyeselte.

Aranka. *(Tapsol.)* De milyen nagy logika. A te édes apád eszes ember. Logikus. Édes anyád meg aranyos — édes jó mama.

Margit. De nekem még nem szólt a mama! Azt hiszi szegény jó édes anyám, hogy semmit sem hallottam. Hát azzal biztat,

hogy a papa majd lecsendesedik és jó lesz minden...

Aranka. És te?

Margit. Én?

Aranka. Igen... te... Margitka?

Margit. En; én... eljöttem hozzád, *(lehajtott fővel),* hogy megtudjam, te készülsz-e? *(Kémlődve és lesve a választ.)*

Aranka. És ha megtudod, hatással lesz a te lelkedre? Ha nem megyek!

Margit. Igen... igen... mert én téged mindig okos kisleánynak tartottalak...

Aranka. Margit!

Margit. Igen... sohasem csalódtam benned...

Aranka. Azt hiszem, ezentul sem fogsz csalódni...

Margit. *(Lelkesen.)* Tudom, hiszem, megvagyok győződve... És te csakugyan nem mégy a piknikbe? De igazán nem mégy?

Aranka. Egész bizonyos, hogy nem megyek édes Arankám.

Margit. *(Fellelegzetten.)*... Akkor én sem megyek... a piknikbe! *(Édesen, boldogan átöleli.)* Hánem tudod mit édes Arankám?

Aranka. Mit, kedves Margitkám?

Margit. Utasítjuk... azaz... megkérjük a rendezőket... hogy sziveskedjenek ezt a pikniket akkora hagyni, mikor mi is elmehetünk.

Aranka. Ha ugyanis, minket is ott akarnak látni...

Margit. Igazán... ez helyes! Akkor legalább azt is megtudjuk... vajjon igazán akarnak-e látni...

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

R. Várpalánka. Gratulálunk. A jövő számban hozni fogjuk. — **T. K.** Köszönet és üdv. Csak folytasd a számlázást. Személyesen átadom. — **M. K. Mátészalka.** Nagyon várom, hogy idejében elkészülhessünk.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

X., Kolozsvári-ut 13.

M. kir. szab. iskolapadok, irodabutor és tornaszerek gyártása.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

100.000

lábát tesz tönkre a szűk cipő. Aki ennek ellensége, önmagának meg jó barátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt

Walek János

cipész mesternél.

Szatmár, Széchenyi-u. 7.

(Bölnyi-féle ház.)

Üzlet-átvétel!

A

KOÓS GÁBOR-féle

uri- és női-divat,

rövidáru-, fegyver-

és sportáru-üzletet

== a mai nappal ==

átvettem.

! A raktáron levő áruk olcsón adatnak el !

! Modern czikkek !

! Uj be- rendezés !

! Kirakataim látványosságot képeznek !

Csakis elsőrendű áruk.

Olesó áruk.

Mindenféle ujdonságok.

Szives támogatást kér, tisztelettel

Madarassy László

Szatmár-Németi, Deák-tér 17.

Novák Ferencz

GÉPLAKAOTS SZATMÁR
TELEKY-UTCZA 14. SZ.

Előnyösen készít kutakat, fürdő és vízvezeték berendezéseket, üzemi és mezőgazdasági gépek javítását.

Terge László

ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ.

!! Elvállal mindennemű !!
tervezést és építést. !!

Szatmár, Teleky-u. 22.

Drágos Béla

gazdasági cikkek üzlete
Szatmár, Kossuth Lajos-utca 23.

Kaphatók mindennemű szegedi kötélárúk, zsinórok, zsinórok, zsinóghederek, szövőfonalak, halászhálók, ló-pokrócok, keféárúk, kátrány, karbolineum, olajok, firnisz és festékárúk.

Kovács Gyula

• TEMETKEZÉSI INTÉZETE •
SZATMÁR, KAZINCZY-U. 14. SZ.

Temetést elfogad a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Temetkezési cikkek nagy raktára.

Telefon 369. **BRÓDY BÉLA**

Diana Drogériája
SZATMÁR.

Lévay palota.
Nagyraktár: Gyógyárúk kött-szer, illatszer és fényképészeti cikkekben.

Telefon 369. **Székely Testvérek**

szijgyártó üzlete

Szatmár-Németi, Kazinczy-u. 12.

Saját készítményű kocsizó, lovagló szerszámokból, valamint valódi bőrből készült pézses és szivartárazékból, továbbá ridikülből és bőrdökből állandó nagy raktár.

Tavaszi vásár!

mélyen leszállított árak mellett
már megkezdődött

Hercz Sándor

keztyű- és fűző-üzletében
SZATMÁR - NÉMETI
DEÁK-TÉR 2. (Városház mellett)

Figyelmet érdemel egyes felsorolt tárgyakkal az árai:

6 pár női glasé keztyű és szarvasbőr doboz tágitóval K 15 —

Manicure- és fésű-kasszák már 2.50 K-tól feljebb.

Színházi látesővek mindenféle minőségben 8 K-tól feljebb.

Reform-fűző már 4.50 K-tól feljebb.

Fűzőket mérték szerint pontosan készítenek.

Würstlein József

szobafestő és mázoló, czimfestő és tapétázó

Szatmár, Kinizsy-u. 37.

Elvállal minden e szakba vágó munkát.

Nádas György

szobafestő, mázoló, czégerő és aranyozó

Szatmár-Németi,
Verbőczy-utca 10.

Szent-Ivány Kálmán

ÉPÜLET- ÉS MŰLAKATOS
SZATMÁR, HAM JÁNOS-U. 9.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, rácsok, vasakatrészek, kapuk, stb. készítését. — Raktáron tartok saját készítésű takaréktűzhelyeket, pléhkályhákat és üstkalanit. A munka jóságáért és pontos kiszolgálásáért kezeskedem.

Javítások gyorsan és jutányosan eszközöltenek.

Morgenthal A. utódai

kocsigyártók

SZATMÁR, VÁRDOMB-U.

Elvállalnak minden a kocsigyártás terén előforduló munkákat. — Javításokat gyorsan és pontosan eszközölnék.

Uj kocsik raktáron!

Minden ruha. uj lesz tisztítás és festés által

Hájtájer Pál

ruhafestő
gőzmosó
gyárában

Szatmár.

Alapítási év 1886.

Csendes István

MŰBUTOR - ASZTALOS
HAM JÁNOS-U. 8. SZÁM.

Ajánlja saját készítésű műbutorait. Bármilyenféle szobaberendezés olcsóbban kapható, mint bárhol. Kizárólag csak saját készítésű műbutorait tartja készletben.

VIGYÁZZON mindenki egészségére, ha kenyeret és süteményt vásárol, azt csakis

Kabay Ferenc

Szatmár, Hunyady-utca 35. sz. a. levő

sütődéjéből szerezz be,

mert csak ittkaphat minden keveréstől mentes tiszta, finom élesztővel készült kenyeret és süteményeket.

Főközleletek: Attila-utca és István-téren vannak.

ÉRTESÍTÉS!

Vansiszorenem a nagyérdemű közönség szíve upveo mására özni, hogy a hat év óta fenálló

czipész-üzletemet

Április hó 1-től Árpád-utca 24. sz. alól Beresényi-utca 42. szám alatti sarok bolt helyiségbe helyeztem át. Műhelyemet a mai igényeinek megfelelően berendeztem, miáltal a legjobb kivitelű czipőket és csizmákat mérték szerint a legpontosabban és a legrövidebb idő alatt elkészítem. Hibás lábakra különös gondot fordítok. Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását teljes tisztelettel

Tatár Miklós cipésmester

Szatmár, Beresényi-utca 42.

A Szatmármezei Gazdasági Egyesület 1911. évi kiállításán egyes. bronzéremmel lett kitüntetve.

Braun Mór

— RÉZMŰVES ÉS VÍZVEZETÉK-SZERELŐ —
SZATMÁR, HID-KÖZ 1.

Készít szoba-fürdőt, vízvezeték, szivó- és nyomó-szivattyukat. Raktáron tart pálinkafűző-, mosó- és takaréktűzhely-üstöket, permetezőket és mindezek szerkezeteit.

A Szatmári Gazdasági Kiállításon díjnyertes oklevél és bronzéremmel kitüntetve.

Akkerman Mihály

ÉPÜLET- ÉS MŰBÁDOGOS
SZATMÁR, HUNYADY-U. 2.

Elvállal és készít minden e szakmába vágó munkát, u. m.: új tetőfedéseket, ereszcatornákat és fedélfestéseket. Készít toronytököket, jég szekrényeket, closet, fürdő-kádakat és fürdő-szobák berendezését pontosan és jutányos árak mellett.

Szalontay Kálmán

— KOVACS ÜZLETE —
SZATMÁR, HUNYADY-U. 14.

Megrendelést elfogad kocsis és igásszekekre, gazdasági eszközökre. A lóvasalást pontosan és gyorsan eszközöli. — Javításokat elfogad. —

Blatniczky János

KÁLYHÁS-MESTER
Szatmár, Beresényi-u. 1. Saját ház.

Porzellán cserépkályhák, takaréktűzhelyek raktára. Javításokat elfogad. Hartmuth-kályhák kaphatók.

Ifj. SZÁSZ JOZSEF

KÁRPITOS ÉS DISZITÓ
SZATMÁR, DEÁK-TÉR,
a Pannonia-szálloda mellett, (Keresztessy-ház.)

Elvállal minden e szakmába vágó kárpitos-munkát.

HUNGARIA

ezelőtt

Moskovits Cipőgyár Rt.

főközlelete ajánlja női-, uri- és gyermekcipő különlegességeit jelentékenyen leszállított árak mellett
Szatmár, Deák-tér 7.

Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?

Ezen rendkívül fontos kérdés foglalkoztatja mindazokat, akik *asthmában, v. dö- és torokbeli gümőkórban, sorvadásban, tüdőcsucs-hurutban, idült köhögésben, elnyálkásodásban, hosszas rekedtségben szenvednek* és eddig gyógyulást nem találtak. Minden ily beteg kap tőlünk **teljesen ingyen és bérmentve egy ábrával ellátott könyvet** írta Dr. med. G. Guttman, a Finsent gyógyintézet főorvosa és a könyv e kérdést tárgyalja: „*Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?*” Azonkívül küldünk egy mintát, a mi bevált világhírű teákból. Sok ezren dícsérik, akik eddig használták. *Gyakorló orvosok* e teát mint kiváló diétikumot használták és dícsérik *tüdőgümőkórját (sorvadásnál), asthma, bronchitist és torokhurut eseteiben.* Ez a *tea nem titkos szer, Lieberfüvekből* van összeállítva, melyek *császári rendelet* folytán a szabad forgalomnak vannak átengedve. Az ára oly jutányos, hogy a vagyontalanok is megszerezhetik. De hogy minden betegnek alkalmat adjuk, hogy e teát minden kockázat nélkül kipróbálhassa és bajának mineműsége iránt tájékozódhassék, elhatároztuk, hogy minden betegnek megküldjük a „*Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?*” című könyvet és egy *próbát a teáinkból* és pedig *teljesen ingyen* és bérmentve. Csak tessék egy levelezőlapot írni pontos címével az alábbi czégnél:
PUHLMANN & Co., Berlin 900. Müggelstrasse 25.

Alapított 1816-ban.

Tíz évi jótállás.

Hazánk legrégebbi harangöntődéje

Seltenhofer Frigyes Fiai

cs. és m. kir. udvari szállítók SOPRONBAN.

Ajánlják legjobban berendezett harangöntődjüket a t. községek és egyházaknak. *Harangok* bármely nagyságban és zengzetben, csak a legfinomabb harangérből, tiszta csengő hanggal öntetnek. *Repedt harangok* újraöntetnek; ezek, valamint az új harangok is, a már meglévőkhöz teljes összhangzatban öntetnek. *Minden harang hangja előre határozottatik meg. Különösen* figyelmeztetjük szabadalmazott *kovácsolt vasból* készült szerkezetünkre nagy harangok részére, mely által ezek könnyen húzhatók s a falakat nem rázzák. Fakoronákkal bíró harangok ezen szerkezetre olcsó árért átalakíthatnak. *Kovácsolt vasból* készült tűzmentes *harangállványokat*, ezélszerű szerkezetben s olcsó árak mellett legjobban ajánljuk. Költségvetésekkel s képes árjegyzékkel postafordultával szolgálunk. — *Előnyös feltételek engedtetnek.*

Legzamatosabb
Csemege-, táp- és gyógsör
A DRÉHER
„Szent-János“
dupla-maláta idénysör.

Kapható: drogériákban és minden jobb csemegeüzletben. — Kizárólagos főraktár

Telefon: 24. sz. Markovits Elek Fiai r.-t.-nál.

Weisz Mihály aranyműves-
és ékszerész-
üzletét (Petőfi-u. 20. sz. a.) megnyitotta.
Készít és javít mindennemű e szakmába
vágó arany, ezüst és ékszerműveket.

TELEFON 368. = TELEFON 368.

Iskolák, középületek

padló pormentesítésére legalkalmasabb a fehérszínű

illatos pormentesítő olaj

Nem piszkít és nem szagos.

Egyedárusítás:

VÁMOS ÁRON

kizárólagos festék kereskedésében

Szatmár, törvényszékekkel szemben.

Kocsitulajdonosok figyelmébe:

BENYÓ ANDOR

kocsigyártó Szatmár-Németi, Szirmai-utca 11.

Ajánlja magát mindennemű új és újabb divatu

kocsik készítésére.

Készít ruganyos kocsikat, homokfutókat, szánkókat és gazdasági eszközöket a legjobb és legszebb kivitelben.

Raktáron tart új és javított kocsikat.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölte: Tekintettel a rossz pénzügyviszonyokra, vevőimet kedvező fizetési feltételekben részesítem.

Kocsitulajdonosok figyelmébe!

1.96
korona.

Meg nem felelő árut becserelek, vagy a pénzt visszaadom.

1.96
korona.

HUSVÉTI VÁSÁR

1 korona 96 filléres áruházban.

Sorozatos eladásra kerülnek az alanti felsorolt cikkek:

4 méter angol zefir	1 kor. 96 fill.
4 méter festő vagy színes karton	1 kor. 96 fill.
3 1/2 méter crepon tango színekben	1 kor. 96 fill.
2 méter grenadin, franciaia	1 kor. 96 fill.
3 méter selyem batiszt	1 kor. 96 fill.
2 méter selyem (blousra)	1 kor. 96 fill.
2 méter 120 cm. széles szövet	1 kor. 96 fill.
4 méter selyemarezfátyol	1 kor. 96 fill.
3 méter csipkeszövet	1 kor. 96 fill.
2 méter Madera	1 kor. 96 fill.
1 méter 140 cm. széles costum szövet	1 kor. 96 fill.
12 darab férfi gallér	1 kor. 96 fill.
3 darab selyem önkötő	1 kor. 96 fill.
4 darab masni	1 kor. 96 fill.
1 darab végstikkelés	1 kor. 96 fill.
5 darab delin kendő	1 kor. 96 fill.
1 vég 23 méter verseny vászon	1 kor. 96 fill.
1 vég 23 méter „Rumburg” vászon	1 kor. 96 fill.
1 vég „Sas” schiffon	1 kor. 96 fill.
1 vég „Magyar király” vászon	1 kor. 96 fill.

Vidéki megrendelést utánvétellel eszközölök.

Mayer M.

rőfös- és divat-
áru üzletében
Szatmáron, Deáktér 29.

1.96
korona.

Meg nem felelő árut becserelek, vagy a pénzt visszaadom.

1.96
korona.

ORGONA-GYÁR

villamos gépekkel berendezve.

Kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomás, esőrendszer szerint (pneumatikus) tartós és nemeshangu orgonákat szállít. Orgonajavításokat és orgonahangolásokat lelkiismeretes pontossággal teljesít. Jókabartartást mérsékelt árbán elvállal.

RIEGER OTTÓ

cs. és kir. udvari szállító.
Hazánk legnagyobb orgonájának: a király orgonájának alkotója,
a Szent-Sir lovagja és a Ferencz József-rend tulajdonosa.

BUDAPEST, X., Szigligeti-utca 29. szám.

Tervezeteket, rajzokat és katalógust kívánatra díjmentesen küld. A párisi, bécsi és pécsi kiállításán több helyről kiüntetve. Gyáram 39 évi fennállás óta 1900 orgonát szállított, közte a koronázási templom király orgonáját, mely orgonámú 80 változatú és villanyerőre van berendezve.